

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΣΕ Γ' ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ**

Συνεδρίασε δημόσια, στις ..., με την εξής σύνθεση : Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Άννα Λιγωμένου, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Ασημίνα Σακελλαρίου, Νεκταρία Δουλιανάκη, Αικατερίνη Μποκώρου, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα, Γρηγόριος Βαλληνδράς, Χριστίνα Κούνα, Ιωάννης Καλακίκος και Ελένη Σκορδά, Σύμβουλοι, εκτός από την Ευφροσύνη Παπαδημητρίου, Σύμβουλο, που είχε κώλυμα. Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Ιωάννης Καλακίκος και Ελένη Σκορδά μετείχαν ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Αντώνιος Νικητάκης Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου Σταματίου Πουλή.

Για να δικάσει την από 22.10.2020 (Α.Β.Δ. 1564/27.10.2020) αίτηση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) με την επωνυμία «Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Πρόνοιας Απασχολούμενων στα Σώματα Ασφαλείας (Τ.Ε.Α.Π.Α.Σ.Α.), το οποίο εδρεύει στην Αθήνα (οδός Βερανζέρου 48) και εκπροσωπείται νόμιμα, που παραστάθηκε με έγγραφη δήλωση, κατ' άρθρο 231 παρ. 1 της Δικονομίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ν. 4700/2020), του πληρεξουσίου δικηγόρου του Σπυρίδωνος Παπαϊωάννου (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 9514).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, που παραστάθηκε διά του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη.

Με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της 1368/2020 απόφαση του V Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης, και

Τον Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος ανέπτυξε προφορικά την από 2.3.2022 έγγραφη γνώμη του και πρότεινε την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο, με την παρουσία της Γραμματέως Σταυρούλας Τσάλα, συνήλθε στις 26 Ιουνίου 2024 σε τηλεδιάσκεψη, με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e-Presence.gov.gr, σύμφωνα με

το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, με Προεδρεύουσα την Αντιπρόεδρο Άννα Λιγωμένου και παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τον Πρόεδρο Ιωάννη Σαρμά, που αποχώρησε από την Υπηρεσία, λόγω λήξεως της τετραετούς θητείας του στη θέση αυτή και την Ελένη Σκορδά, Σύμβουλο, που συμμετείχε ως αναπληρωματικό μέλος (άρθρο 18 παρ. 4 του ν. 4820/2021).

Άκουσε την εισήγηση του Συμβούλου Ιωάννη Καλακίκου και

Αφού σκέφτηκε κατά τον νόμο

Αποφάσισε τα εξής:

1. Με την κρινόμενη αίτηση –για την άσκηση της οποίας δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου [βλ. άρθρο 308 παρ. 3 του ν. 4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο (...)» (Α΄ 127)]– το Τ.Ε.Α.Π.Α.Σ.Α. και ήδη, μετά τη μετονομασία του με το άρθρο 15 του ν. 4760/2020 (Α΄ 247), «Ταμείο Πρόνοιας Απασχολούμενων στα Σώματα Ασφαλείας» (ΤΑ.Π.Α.Σ.Α., στο εξής: Ταμείο) ζητεί παραδεκτώς την αναίρεση της 1368/2020 οριστικής απόφασης του V Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία απορρίφθηκε ως αναπόδεικτη η με Α.Β.Δ. 2379/8.8.2017 αγωγή αποζημίωσης που είχε ασκήσει κατά του Ελληνικού Δημοσίου.

2. Με την ανωτέρω αγωγή του [η εκδίκαση της οποίας υπάγεται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, βλ. ΕλΣυν Ολ. 1775/2018 σκ. 3], το Ταμείο ζήτησε να υποχρεωθεί το Ελληνικό Δημόσιο να του καταβάλει, νομιμοτόκως, ως αποζημίωση κατ' άρθρο 105 του ΕισΝΑΚ, το ποσό των 1.801,36 ευρώ. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί, κατά τους ισχυρισμούς του, στη ζημία που έχει υποστεί λόγω της πλημμελούς διαχείρισης, με συνακόλουθη δημιουργία ισόποσου ελλείμματος στη διαχείρισή του, του ενσήμου Ελληνικής Αστυνομίας [το οποίο με το άρθρο 38 του ν. 1884/1990 (Α΄ 81) καθιερώθηκε ως κοινωνικός πόρος του Ταμείου, που επικολλάται, μεταξύ άλλων, και στις θεωρήσεις των εγγράφων που γίνονται από τις υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας], από τον οικείο δημόσιο υπόλογο (αστυνομικό υπάλληλο) στο Τμήμα Ασφαλείας ...

3. Το ισχύον κατά τον κρίσιμο χρόνο π.δ/μα 1225/1981 «Περί εκτελέσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων» (Α΄ 304), ορίζει ότι ο ασκών το ένδικο βοήθημα της αγωγής υποχρεούται να αποδείξει τα πραγματικά γεγονότα που επικαλείται για να στηρίξει τους ισχυρισμούς που θεμελιώνουν την αξίωσή του, ο δε εναγόμενος έχει το δικαίωμα να προβεί σε ανταπόδειξη (άρθρα 95 παρ. 1 και 96 παρ. 1). Περαιτέρω, καθιερώνει (άρθρο 29 παρ. 2 και 70 παρ. 1) την αρχή της προαπόδειξης που επιβάλλει στον διάδικο να προσκομίζει στη γραμματεία του Δικαστηρίου τα αποδεικτικά, για τη στήριξη των πραγματικών ισχυρισμών του, μέσα μέχρι την προτεραία της συζήτησης της υπόθεσης ή εντός της τυχόν δοθείσας προθεσμίας για την κατάθεση υπομνήματος. Επομένως, ο ενάγων φέρει το δικονομικό βάρος να αποδείξει τα πραγματικά περιστατικά, προσκομίζοντας προαποδεικτικά τα σχετικά αποδεικτικά μέσα, στα οποία στηρίζονται οι

ισχυρισμοί του, διαφορετικά αυτοί απορρίπτονται ως αναπόδεικτοι. Εξάλλου, σύμφωνα με τα άρθρα 97 παρ. 1 και 101 του ανωτέρω π.δ/τος, το Δικαστήριο –εκτός αν ειδική διάταξη νόμου ορίζει διαφορετικά αποδίδονται σε ορισμένο αποδεικτικό μέσο συγκεκριμένη αποδεικτική αξία– χρησιμοποιεί τα αποδεικτικά μέσα κατά την κρίση του και τα εκτιμά «κατ’ ελευθέραν αυτού κρίσιν», χωρίς να δεσμεύεται από αυστηρούς κανόνες αξιολόγησης, για να σχηματίσει πλήρη δικανική πεποίθηση, σχετικά με το ποια πραγματικά περιστατικά αποδείχθηκαν με βάση τα αποδεικτικά μέσα που προσκομίστηκαν (βλ. ΕλΣυν Ολ. 2118/2020 σκ. 5.α, 1296/2020 σκ. 6, 1780/2018 σκ. 4).

4. Περαιτέρω, το π.δ/μα 1225/1981 ορίζει, στο άρθρο 70 παρ. 2, ότι «2. Το δικαστήριο δύναται αυτεπαγγέλτως να αποφασίζει περί συμπλήρωσης των αποδείξεων παντός προσφόρου μέσου.» και, στο άρθρο 97 παρ. 1, ότι «Το Συνέδριον, ασκούν την δικαιοδοσίαν αυτού, δικαιούται προς μόρφωσιν πεποιθήσεως, να κάμη χρήσιν κατά την απόλυτον αυτού κρίσιν παντός αποδεικτικού μέσου (...).». Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι το δικαστήριο της ουσίας με απόφασή του μπορεί, αν το κρίνει αναγκαίο, να διατάξει και αυτεπαγγέλτως με προδικαστική απόφασή του τη συμπλήρωση των αποδείξεων, με κάθε πρόσφορο κατά την κρίση του αποδεικτικό μέσο, προκειμένου να σχηματίσει πλήρη δικανική πεποίθηση για τη συνδρομή των κρίσιμων πραγματικών γεγονότων. Με τις διατάξεις αυτές, όπως συνάγεται από τη γραμματική διατύπωσή τους («δύναται», «κατά την απόλυτον αυτού κρίσιν») καθιερώνεται ευχέρεια κι όχι υποχρέωση του δικαστηρίου να διατάξει τη συμπλήρωση των αποδείξεων. Η δε διαπίστωση ότι τα υπάρχοντα αποδεικτικά στοιχεία αρκούν για τον σχηματισμό πλήρους δικανικής πεποίθησης εμπίπτει στην κυριαρχική εκτίμηση του δικαστηρίου της ουσίας, η οποία συνιστά ουσιαστική κρίση ως προς την πληρότητα των αποδεικτικών μέσων που έχουν ήδη προσκομισθεί για την απόδειξη των κρίσιμων πραγματικών γεγονότων (βλ. ΕλΣυν Ολ. 348/2021 σκ. 8, 28· 340/2021 σκ. 21· 270/2019 σκ. 34, 35, 38· 1799/2018 σκ. VI· 485/2014 σκ. III).

5. Εξάλλου, το άρθρο 115 του π.δ/τος 1225/1981 ορίζει ότι: «Η αίτησις αναιρέσεως ασκείται: α) Διά κακήν σύνθεσιν του δικάσαντος Τμήματος, β) Διά παράβασιν ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, και γ) Δι’ εσφαλμένην ερμηνείαν ή πλημμελή εφαρμογήν του διέποντος την επίδικον υπόθεσιν Νόμου». Από τις ανωτέρω διατάξεις, που προβλέπουν περιοριστικά τους λόγους αναίρεσης βάσει των οποίων ελέγχονται από την Ολομέλεια οι οριστικές αποφάσεις των Τμημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, συνάγεται ότι η ουσιαστική κρίση του Τμήματος σχετικά με την εκτίμηση των αποδείξεων δεν θεμελιώνει λόγο αναίρεσης και ως εκ τούτου δεν υπόκειται στον αναιρετικό έλεγχο της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, παραμένοντας ανέλεγκτη. Κατά συνέπεια λόγος αναίρεσης με τον οποίο πλήττεται η εσφαλμένη ουσιαστική εκτίμηση των αποδείξεων από το Τμήμα

είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος (βλ. ΕλΣυν Ολ. 348/2021 σκ. 26, 27· 270/2019 σκ. 34· 3398/2014 σκ. IV· 485/2014 σκ. III).

6. Εν προκειμένω, από την παραδεκτή επισκόπηση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτουν οι ακόλουθες παραδοχές της: «3. (...) με την ένδικη αγωγή το ενάγον [ήδη αναιρεσείον Ταμείο] ζητεί να υποχρεωθεί το εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο να του καταβάλει, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής, ως αποζημίωση κατ' άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ., το ποσό των 1.801,36 ευρώ, το οποίο, κατά τους ισχυρισμούς του, αντιστοιχεί στη ζημία που υπέστη λόγω της πλημμελούς διαχείρισης των ενσήμων ΕΛ.ΑΣ. και της συνακόλουθης δημιουργίας ισόποσου διαχειριστικού ελλείμματος στο Τμήμα Ασφαλείας ... από τον Υπαρχιφύλακα ..., υπηρετούντα στο Τμήμα αυτό και ήδη καταλογισθέντα με το ως άνω ποσό με την ...2012 πράξη του Προϊσταμένου του Επιτελείου του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας. Κατά τα αναφερόμενα στην ως άνω καταλογιστική πράξη, τα ως άνω στοιχεία προκύπτουν από το από ...2009 πρακτικό της Επιτροπής προσδιορισμού της αξίας των απολεσθέντων ειδών υλικού του Δημοσίου και το από ...2012 πόρισμα της Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης (Ε.Δ.Ε.), πλην όμως, το ενάγον δεν προσκομίζει ούτε αυτά ούτε άλλα στοιχεία, από τα οποία να αποδεικνύονται οι συνθήκες πρόκλησης του επικαλούμενου ως άνω ελλείμματος και το ακριβές ποσό αυτού.» Με τις παραδοχές αυτές, έκανε δεκτό ότι το Ταμείο δεν απέδειξε την ιστορική βάση της αγωγής του και επομένως αυτή πρέπει να απορριφθεί ως αναπόδεικτη.

7. Με την κρινόμενη αίτηση, όπως αυτή αναπτύσσεται και με το από ...2022 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, το Ταμείο ζητεί να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση του Τμήματος και να καταδικασθεί το αναιρεσίβλητο Ελληνικό Δημόσιο στα δικαστικά του έξοδα. Προς στήριξη του αιτήματός του, προβάλλει ένα λόγο αναίρεσης, ο οποίος επιγράφεται «παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας και εσφαλμένη εφαρμογή των περί αποδείξεως διατάξεων» και με τον οποίο αποδίδονται στην προσβαλλόμενη απόφαση του Τμήματος δύο αναιρετικές πλημμέλειες.

8. Με το πρώτο σκέλος του λόγου αναίρεσης, αποδίδεται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση η, από το άρθρο 115 περ. β' του π.δ/τος 1225/1981, αναιρετική πλημμέλεια της παράβασης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, υπό την ειδικότερη αιτίαση της μη λήψης υπόψη ουσιωδών αποδεικτικών μέσων. Ειδικότερα, προβάλλεται ότι το δικάσαν Τμήμα, παραλείποντας να εκτιμήσει ή εκτιμώντας εσφαλμένως τη ...2012 πράξη καταλογισμού, την οποία το Ταμείο νομίμως είχε επικαλεσθεί και προσκομίσει ενώπιόν του για την απόδειξη του κρίσιμου, για τη θεμελίωση της αποζημιωτικής ευθύνης του Δημοσίου, γεγονότος της προκληθείσας σ' αυτό ζημίας, οδηγήθηκε στην κήρυξη του αναπόδεικτου της ιστορικής βάσης της αγωγής του και εντεύθεν στην απόρριψή της.

9. Συναφώς, κατά την έννοια του άρθρου 115 περ. β' του π.δ/τος 1225/1981, η αναιρετική πλημμέλεια της παράβασης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας

συντρέχει, μεταξύ άλλων, και στην περίπτωση που το δικάσαν Τμήμα για τον σχηματισμό της δικανικής του πεποίθησης, παρέλειψε να λάβει υπόψη αποδεικτικά μέσα, τα οποία είχαν νομίμως προσκομίσει και επικαλεσθεί οι διάδικοι και τα οποία αφορούσαν στην απόδειξη πραγματικών γεγονότων με ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, δηλαδή στο διατακτικό της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης (βλ. ΑΠ 314/2016 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Η στάθμιση, όμως, της αποδεικτικής αξίας των προσκομισθέντων αποδεικτικών μέσων, όταν έχουν ληφθεί υπόψη και απλώς δεν τους αποδόθηκε η βαρύτητα που επιθυμεί ο διάδικος, ανάγεται στην ανέλεγκτη αναιρετικά εκτίμηση των αποδείξεων από το δικάσαν Τμήμα, εφόσον το πόρισμα που έχει εξαχθεί από αυτά εκτίθεται σαφώς (βλ. ΑΠ 1223, 120/2022, 894/2020, 565/2018). Εξάλλου, μόνο, αν, από τη γενική ή και ρητή ακόμη αναφορά, σε συνδυασμό με το περιεχόμενο της απόφασης, δεν προκύπτει κατά τρόπο αναμφίβολο ότι λήφθηκε υπόψη κάποιο συγκεκριμένο αποδεικτικό μέσο, στοιχειοθετείται ο αναιρετικός αυτός λόγος (βλ. ΑΠ Ολ. 15/2005, ΑΠ 495, 483, 481/2013, 2105/2009, 2068/2007).

10. Από το ως άνω (βλ. σκ. 6) περιεχόμενο της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι το δικάσαν Τμήμα για τον σχηματισμό της δικανικής του πεποίθησης έλαβε υπόψη, όπως αναφέρεται στην ελάσσονα πρόταση του δικανικού του συλλογισμού, και συνεκτίμησε όλα τα αποδεικτικά μέσα που νόμιμα προσκόμισε και επικαλέστηκε ενώπιόν του το Ταμείο, συμπεριλαμβανομένης, κατά ρητή αναφορά, και της επίμαχης ...2012 πράξης καταλογισμού. Δεδομένου δε ότι το τότε ενάγον Ταμείο έφερε το δικονομικό βάρος να προσκομίσει προαποδεικτικά όλα τα αποδεικτικά του μέσα για να αποδείξει τα πραγματικά γεγονότα, τα οποία απαιτούνται για τη θεμελίωση της εκ του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ αποζημιωτικής αγωγής του και συγκεκριμένα ότι συνέβη πράγματι το ζημιογόνο γεγονός, ότι υπέστη τη ζημία που επικαλείται, το ακριβές μέγεθός της, καθώς και τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ ζημιογόνου γεγονότος και της συγκεκριμένης ζημίας του (βλ. ΣτΕ 1651/2024 σκ. 5, 227/2021 σκ. 5, 1678/2017 σκ. 3) και ότι δεν ανταποκρίθηκε στο βάρος αυτό, απέρριψε την ασκηθείσα αγωγή.

11. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, πρέπει να γίνουν δεκτά τα ακόλουθα: Από την αιτιολογία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι το δικάσαν Τμήμα έλαβε υπόψη του την προσκομισθείσα από το Ταμείο ...2012 καταλογιστική πράξη, την οποία δεν θεώρησε απλώς μέσο ικανό για την απόδειξη της ιστορικής βάσης της ασκηθείσας από αυτό αγωγής. Επομένως, η αιτίαση της μη λήψης υπόψη της προσκομιζόμενης πράξης καταλογισμού, δεν επαληθεύεται εν προκειμένω, καθόσον στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση αυτή και μνημονεύεται και αξιολογείται, ως προς την αποδεικτική της δύναμη, ανεπαρκής για την πλήρη θεμελίωση της αγωγής. Συνεπώς, ο προβαλλόμενος λόγος αναίρεσης, κατά το σκέλος αυτό, είναι αβάσιμος. Περαιτέρω, υπό την εκδοχή ότι

με τον λόγο αυτόν προβάλλεται μη ορθή εκτίμηση του περιεχομένου της προσκομισθείσας καταλογιστικής πράξης, δηλαδή ότι, κατ' εκτίμηση του σχετικού ισχυρισμού, το Ταμείο προβάλλει ότι το Τμήμα όφειλε να θεωρήσει, με βάση το περιεχόμενο της προσκομισθείσας καταλογιστικής πράξης, ως αποδεδειγμένο το προκληθέν έλλειμμα και την αντιστοιχούσα, σε αυτό, ζημία του, ο λόγος είναι απαράδεκτος. Τούτο, διότι το Τμήμα απεφάνθη, σύμφωνα με την αρχή της ελεύθερης εκτίμησης των αποδείξεων (άρθρο 97 παρ. 1 π.δ. 1225/1981) ότι μόνη η προσκόμιση της καταλογιστικής πράξης δεν ήταν ικανή προκειμένου να εδραιώσει πλήρη δικανική πεποίθηση ως προς την ουσιαστική βασιμότητα της κρινόμενης αγωγής, ελλείπει άλλων αποδεικτικών στοιχείων. Ως εκ τούτου, ο προβαλλόμενος λόγος αναίρεσης, υπό την ως άνω εκδοχή, αφορά στην πληρέστερη, κατά την άποψη του Ταμείου, ανάλυση και στάθμιση των αποδεικτικών μέσων και πλήττει, κατ' ουσίαν –υπό την κατ' επίφαση επίκληση της αναιρετικής πλημμέλειας της μη λήψης υπόψη ουσιαστικών αποδεικτικών μέσων– την αναιρετικά ανέλεγκτη εκτίμηση των αποδείξεων από το δικαστήριο της ουσίας, ως προς την οποία το αναιρεσίον έχει διαφορετική ουσιαστική προσέγγιση.

12. Με το δεύτερο σκέλος του λόγου αναίρεσης, αποδίδεται, κατ' ουσίαν, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση η, από το άρθρο 115 περ. γ' του π.δ/τος 1225/1981, αναιρετική πλημμέλεια της πλημμελούς εφαρμογής του άρθρου 70 παρ. 2 του ίδιου π.δ/τος, ως εκ της παραλείψεως του δικάσαντος Τμήματος να διατάξει τη συμπλήρωση των αποδείξεων με την έκδοση προδικαστικής απόφασης. Ειδικότερα, προβάλλεται ότι τα, κατά την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, μη προσκομιζόμενα από το Ταμείο στοιχεία (το από ...2009 πρακτικό της Επιτροπής προσδιορισμού της αξίας απολεσθέντων ειδών υλικού του Δημοσίου και το από ...2012 πόρισμα ΕΔΕ) προς απόδειξη των συνθηκών πρόκλησης και του ακριβούς ποσού της επικαλούμενης ζημίας, συνιστούσαν στοιχεία που είχαν ληφθεί υπόψη για την έκδοση της εν λόγω πράξης καταλογισμού και, κατά συνέπεια, αποτελούσαν στοιχεία «τεκμηρίωσης» αυτής, ευρισκόμενα στο σχετικό φάκελο του Δημοσίου, τα οποία το τελευταίο θα μπορούσε να προσκομίσει, εφόσον το Τμήμα, κάνοντας χρήση του άρθρου 70 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981, διέτασσε τη συμπλήρωση των αποδείξεων.

13. Συναφώς, όπως προεκτέθηκε (ανωτέρω σκ. 4) το δικαστήριο της ουσίας έχει, κατ' αρχάς, ευχέρεια κι όχι υποχρέωση ως προς το αν θα διατάξει συμπληρωματικές αποδείξεις, η δε σχετική εκτίμησή του είναι ουσιαστική κρίση και, επομένως κατά τα προεκτεθέντα (ανωτέρω σκ. 5) είναι αναιρετικώς ανέλεγκτη. Κατά συνέπεια, προβαλλόμενος λόγος αναίρεσης ότι έσφαλε το Τμήμα, μη εκδώσαν προδικαστική απόφαση για τη συμπλήρωση των αποδείξεων, τυγχάνει απορριπτέος ως απαράδεκτος (βλ. παρατιθέμενη ανωτέρω στη σκ. 4 νομολογία).

14. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το σκεπτικό της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το δικάσαν Τμήμα εκτιμώντας τα προσαγόμενα

αποδεικτικά μέσα για την απόδειξη των κρίσιμων πραγματικών γεγονότων, προχώρησε σε κατανομή του βάρους απόδειξης –δεδομένου ότι, ανεξαρτήτως της μη προσκόμισης διοικητικού φακέλου, το Ταμείο δεν απέδειξε, ως όφειλε, την ιστορική βάση της αγωγής του– και σχημάτισε πλήρη δικανική πεποίθηση σχετικά με την απόδειξη της ιστορικής βάσης της αγωγής. Η δε διαπίστωση ότι τα υπάρχοντα αποδεικτικά στοιχεία αρκούν για τον σχηματισμό πλήρους δικανικής πεποίθησης εμπίπτει στην κυριαρχική εκτίμηση του δικάσαντος Τμήματος, η οποία, όπως προεκτέθηκε, συνιστά ουσιαστική κρίση ως προς την πληρότητα των αποδεικτικών μέσων που έχουν ήδη προσκομισθεί για την απόδειξη των κρίσιμων πραγματικών γεγονότων. Στο πλαίσιο αυτό, ο λόγος αναίρεσης, κατά το σκέλος που αιτιάζεται ότι το δικάσαν Τμήμα εσφαλμένως δεν προέβη προηγουμένως στην έκδοση προδικαστικής απόφασης πλήττει, κατ' ουσίαν, την ανέλεγκτη ανααιρετικά ουσιαστική κρίση του σχετικά με την εκτίμηση των αποδείξεων και, ως εκ τούτου, είναι απαράδεκτος.

15. Μετά από όσα έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις και αφού δεν υπάρχει άλλος λόγος αναίρεσης, πρέπει να απορριφθεί η κρινομένη αίτηση. Συνακόλουθα, δεδομένου ότι τα δικαστικά έξοδα καταλογίζονται υπέρ του διαδίκου που νίκησε (βλ. άρθρο 314 παρ. 1 του ν. 4700/2020) απορριπτό τυγχάνει και το αίτημα του Ταμείου να καταδικασθεί το ανααιρεσίβλητο Ελληνικό Δημόσιο στα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την αίτηση αναίρεσης.

Απορρίπτει το αίτημα του ανααιρεσείοντος για καταλογισμό των δικαστικών εξόδων του σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις ..., κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ   Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ANNA ΛΙΓΩΜΕΝΟΥ   ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΚΙΚΟΣ
Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 5 Νοεμβρίου 2025 (βλ. πρακτικό δημοσίευσης με όμοια ημερομηνία).

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ